

РЕЗОЛЮЦІЯ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ “ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЗБАЛАНСОВАНОГО (СТАЛОГО) ПРИРОДНОГО АГРОВИРОБНИЦТВА”

E-mail: katanli@mail.ru

23–24 жовтня 2014 року на базі Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету відбулася Міжнародна науково-практична конференція “Інноваційний менеджмент збалансованого (сталого) природного агровиробництва”, присвячена 90-річчю від дня народження Федора Трохимовича Моргуна.

Робота конференції відбувалася в межах визначеної проблематики (у 6-ти секціях):

1. Перспективи державного управління щодо збалансованого природного агровиробництва.
2. Еколого-економічні аспекти управління конкурентоспроможністю природного агровиробництва.
3. Фінансове управління та облік природного агровиробництва.
4. Інноваційний менеджмент систем природного землеробства та екологізація агропродуктової системи.
5. Запровадження “зелених технологій” в аграрній сфері.
6. Світові та вітчизняні здобутки в аграрній екоосвіті та просвіті, участь громадськості.

Учасники конференції схвалили наступні рішення:

1. Вважати мету проведення конференції щодо сприяння створенню та розвитку системи інноваційного менеджменту, яка поряд із соціально-економічними механізмами передбачала інституціональні перетворення, формування відповідних нових інститутів та інституцій, досягнутою.
2. Відзначити актуальність проведення подібних заходів, оскільки інноваційний менеджмент є імперативною складовою збалансованого (сталого) природного агровиробництва. Дослідження ключових еколого-економічних проблем інноваційного менеджменту природного агровиробництва дозволяють встановити концептуальні, методологічні та методичні аспекти подальшого розвитку аграрної сфери.
3. Наголосити на тому, що ведення збалансованого екологічно стійкого агровиробництва на інноваційних засадах потребує динамічних змін в економіці країни, а також використання переваг інтеграції в європейський простір. У сучасних умовах для становлення природного землеробства і органічного виробництва доцільним є створення нових інститутів, до яких, насамперед, відносяться Інноваційні центри аграрних технологій, студентські бізнес-інкубатори тощо, які покликані формувати сприятливі умови для поширення вітчизняних і зарубіжних інноваційних аграрних технологій і допомагати імплементації їх в аграрне виробництво.
4. Відмітити високий рівень організації конференції та великий інтерес учасників до кола проблем, що були обговорені.

ДИСКУСІЇ. РЕЦЕНЗІЇ. ПРОПОЗИЦІЇ...

5. Оргкомітету конференції провести роботу щодо ініціювання впровадження у діяльність вітчизняних підприємств результатів наукових досліджень учасників конференції – науковців України та інших країн.

У сфері перспектив державного управління щодо збалансованого природного агровиробництва визначено насамперед :

1. Сукупний попит на аграрні інноваційні технології, здебільшого представлений країнами індустріального укладу розвитку, та загальні глобальні тренди визначають ключові завдання збалансованого розвитку природного агровиробництва: інформатизація технологій, орієнтована їх уніфікацію; поширення біотехнологій з метою підвищення продуктивності природних ресурсів в агровиробництві; забезпечення ресурсозбереження; поширення дистанційних та автономних технологій як засобу подолання проблем недостатнього розвитку транспортно-комунікаційної інфраструктури аграрної сфери тощо.

3. Здобуття новітніх порівняльних конкурентних переваг національної аграрної економіки має відбуватися шляхом максимального ефективного використання власних ресурсів країни. Виваженість під час розпорядження національними ресурсами, які будуть одним з основних предметів глобальної конкуренції у найближчі десятиліття, визначатиме можливість збереження контролю над ними на національному рівні, врешті-решт, спроможність країни до суверенного розвитку.

4. Динаміка руху капіталів в Україні демонструє, що падіння економіки в період розгортання кризових явищ було підсилено виведенням капіталів з країни. При цьому різке зростання питомої ваги виведених капіталів в обсягах експорту свідчить про неефективне державне управління та державну політику щодо концентрації наявних ресурсів для подолання кризових явищ. Ефективність державного управління в системі протидії легалізації коштів, набутих злочинним шляхом, залишається низькою. Особливо це стосується інструментів протидії “агресивному” податковому плануванню в аграрній сфері, яке запроваджуються безсистемно, в результаті чого навіть започатковані ініціативи виявляються недієвими в галузі природного агровиробництва.

У сфері еколого-економічних аспектів управління конкурентоспроможністю природного агровиробництва визначено:

1. Екологічні проблеми є дестабілізуючим фактором конкурентоспроможності аграрного виробництва. Спроби їх вирішення в межах концепції техногенної економіки в промислово розвинених країнах сприяли певній екологічній стабілізації, але якісного поліпшення не відбулося. Однак застосування екологічних та біологічних моделей господарювання з відмовою від застосування техногенних засобів у сільському господарстві зумовлює істотне зниження продуктивності та стійкості до примх погоди. Нині завдання полягає у виборі такого варіанта розвитку, який забезпечує стабільний економічний стан аграрного підприємства та створення стійкої екосистеми. Виходом із ситуації є оптимальне поєднання техногенних, соціально-економічних і природних факторів інтенсифікації, біологізації та екологізації сільськогосподарського виробництва, які передбачає концепція фізичної економіки.

2. Аграрне виробництво в Україні спирається переважно на екстенсивні фактори. Достатньо гострою залишається проблема адаптації наукових здобутків до потреб агровиробників, мотивації до формування безпосередніх замовлень на впровадження сортів, технологій чи інших наукових розробок, посилення практичного та комерційного напрямку агроінноваційних розробок. Це вимагає формування нової організаційно-правової форми комерціалізації інноваційних продуктів (через Інноваційні центри аграрних технологій, бізнес-інкубатори, технопарки) і поступової трансформації лінійно-послідовної моделі інноваційного процесу в інтерактивну.

3. Сьогодні інноваційні дослідження, і інновації передусім, здійснюють великі підприємства, які мають як єдине джерело інновацій – власні фінансові ресурси – вже застосовують альтернатив-

ДИСКУСІЇ. РЕЦЕНЗІЇ. ПРОПОЗИЦІЇ...

ні, еколого-небезпечні технології землеробства, займаються виробництвом органічної продукції, використовують відходи основного виробництва. Кращі передумови для швидкого освоєння агроновачій мають аграрні підприємства, спеціалізовані на вирощуванні зерна й сояшнику, та виробники овочів і фруктів; віддаленішою є перспектива модернізації тваринництва. Перспективні національні інновації і технології в подальшому повинні адаптуватися агровиробниками, а саме: біотехнологічні та екологічні інновації. При цьому основними напрямками досліджень стануть сталі водо- та енергозабезпечення, землекористування й виробництво продовольства, а також ефективне використання виробничих ресурсів і відходів.

4. Роль держави у створенні сприятливого середовища для впровадження інновацій в природне агровиробництво є беззаперечною та передбачає здійснення таких заходів: вдосконалення законодавчої бази, зокрема головного закону щодо органічного сільського господарства; інспекції та сертифікації органічної продукції; завершення земельної реформи, врегулювання питання щодо продажу землі; налагодження системи державного контролю за використанням та охороною сільськогосподарських угідь; створення сертифікаційних установ, асоціації виробників органічної продукції та відповідної торговельної мережі; забезпечення розвитку інноваційної інфраструктури; створення регіональних інноваційних центрів; розвиток стратегії інтеграції в існуючі міжнародні структури для полегшення доступу на зовнішні ринки органічної сільськогосподарської продукції; налагодження консультативного забезпечення та компетентних дорадчих сільськогосподарських служб; налагодження співпраці між виробниками еко-інноваційної та органічної продукції; формування інноваційної та екологічної культури суспільства: підтримка наукових видавництв, наукових та науково-популярних видань, розширення освітніх програм, підвищення рівня навчального і наукового процесу, екологізація аграрної освіти тощо.

У сфері перспектив фінансового забезпечення та обліку збалансованого природного агровиробництва визначено:

1. Доцільність вдосконалення системи фінансування через запровадження моделі інвестиційного забезпечення сталого розвитку аграрної сфери України, в основу якої покладено теорію “нового прагматизму”, що передбачає не лише втручання в господарські процеси, а й управління як аграрним виробництвом, так і сільськими територіями.

2. Необхідність запровадження концепції створення інноваційно-орієнтованого кластеру аграрної сфери з урахуванням існуючого науково-інноваційного потенціалу, рівня господарювання конкретної території, специфіки розвитку окремих аспектів виробництва, а також можливих обмежень виробничого, економічного, соціального і екологічного характеру. Так, для Дніпропетровської області ядром концептуальної моделі інноваційно-орієнтованого кластеру аграрної сфери доцільно визначити Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет, який буде здійснювати трансфер інноваційних аграрних пропозицій через Інноваційний центр аграрних технологій.

3. На інституціональному рівні необхідно внести пропозиції в проект Концепції “Державної програми сталого сільського розвитку України до 2025 року”, що передбачають доповнення п’ятого розділу підрозділом “Створення аграрного інноваційно-орієнтованого освітнього простору” на основі:

- імплементації моделі інноваційного розвитку “аграрна освіта–аграрна наука–аграрний бізнес”;
- створення сучасної інноваційної інфраструктури в аграрних закладах освіти у вигляді інноваційних центрів аграрних технологій, студентських бізнес-інкубаторів, центрів природного землеробства тощо;

4. Необхідність створення еколого-економічної зони зі спеціальним режимом інвестування, де здійснюється природне агровиробництво, використовуються новітні технології, функціонують агротехнопарки, інноваційні центри аграрних технологій, бізнес-інкубатори, а економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель здійснюється відповідно до принципів сталого землекористування.

ДИСКУСІЇ. РЕЦЕНЗІЇ. ПРОПОЗИЦІЇ...

У сфері інноваційного менеджменту систем природного землеробства та екологізації агропродуктової системи визначено:

1. Інноваційний розвиток є необхідною складовою процесу забезпечення успішного, довготривалого та стійкого функціонування будь-якого підприємства. Інноваційна модель розвитку аграрного сектору економіки створить передумови для розвитку природного агровиробництва з використанням екологічних інновацій, що сприятиме раціональному використанню природних ресурсів; поліпшенню екологічної ситуації; формуванню та вихованню в усіх суб'єктах економічних відносин екологічної свідомості; розвитку інфраструктури всього циклу органічного виробництва (від виробника до мережі реалізації); підвищенню якості життя населення.

2. Забезпечення сталого розвитку природного виробництва як важливої складової економіки регіону має відбуватися шляхом екологізації сільськогосподарської діяльності, формування раціональної структури ресурсного потенціалу аграрного сектору та його ефективного використання. Провідним завданням при цьому має бути виробництво органічної продукції та екологізація сільськогосподарської діяльності. Виробництво високоякісної, екологічно нешкідливою продукції рослинництва і тваринництва повинно стати однією з обов'язкових умов сталого розвитку суспільства та природного землекористування.

3. Екологізація аграрного сектору економіки України саме на інноваційній основі повинна розглядатися як невід'ємна складова його розвитку. При цьому маркетинг як інструмент екологічного управління реалізується шляхом функціонування менеджменту екологічно спрямованого природокористування в агросфері. Основною метою екологічного маркетингу на регіональному та державному рівнях є створення таких економічних умов для суб'єктів господарювання, за яких вони будуть зацікавлені в модернізації технологій аграрного виробництва і прагнутимуть раціонально використовувати, зберігати та відновлювати природно-ресурсний потенціал.

4. Одним з головних перспективних напрямів інноваційного розвитку агропродуктової системи має бути організація конкурентоспроможного виробництва агропродовольчої продукції, що можливо за умови концентрації інвестицій на пріоритетних напрямках. З огляду на викладене, перспективним є формування та розвиток кластерів у регіоні, що передбачає об'єднання розрізнених підприємств, які шляхом координації спільних зусиль виробляють та реалізують сільськогосподарську продукцію. У результаті організації таких кластерів будуть сформовані партнерські виробничо-комерційні відносини, створене середовище для підвищення конкурентоспроможності, зростатиме прибутковість учасників кластерного об'єднання, що в кінцевому підсумку приведе до всебічного розвитку сільських територій за рахунок ефективного використання земельних, трудових, матеріально-технічних ресурсів.

У сфері світових і вітчизняних здобутків в аграрній екоосвіті та необхідності її екологізації визначено:

1. Швидкі зміни в ринковому середовищі та ускладнені умови господарювання вітчизняних аграріїв вимагають прискорення оновлення навчальних програм і впровадження сучасних методів освіти при фаховій підготовці спеціалістів аграрної сфери.

2. Економіко-математичні методи та сучасні інформаційні технології закладають базові навички управління збалансованим (сталим) природним агровиробництвом, що є орієнтиром розвитку аграрного сектору України та пріоритетом зміцнення аграрного кластеру Дніпропетровської області.

3. Серед актуальних питань екологізації аграрної освіти треба виділити розширення інноваційної складової навчання – і в плані запровадження нових інтелектуально-комунікативних прийомів мультимедійного викладання матеріалу, і в плані ознайомлення студентів з інноваційними розробками аграрної сфери, котрі надають заходи і обґрунтовують засоби визначення оптимальних шляхів розвитку аграрного бізнесу, що вироблятимуть конкурентоспроможну й корисну для споживачів аграрну продукцію.

ПЕРСПЕКТИВЫ НООСФЕРНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ СОЦИАЛЬНОЙ СФЕРЫ В УКРАИНЕ

Н.В. ПИЧКУР

*Центр экологической культуры в Запорожье, Украина
E-mail: natalia.mail.gm@gmail.com*

В настоящий момент мировое сообщество переживает глобальные трансформационные процессы, которые затронули все сферы общественного устройства: экономическую, экологическую, политическую, социальную.

Этому свидетельствуют:

- ряд мировых финансовых кризисов, переосмысление их причин и последствий (глобальный финансово-экономический кризис 2008 г.) [1, 14];

- острое внимание мирового сообщества к нерешенным экологическим и продовольственной проблемам, необходимости перехода к зеленой экономике (результаты Конференции по устойчивому развитию Рио+20, 2012 г.) [2];

- стремление мировой экономики к учету и контролю использования природных ресурсов (интервью профессора Мэрвина Кинга, председателя Международного совета по интегрированной отчетности, одного из основателей Global Reporting Initiative (GRI), Глобальный этический форум в Женеве 2012 г.) [3];

- возрастание заинтересованности людей в чистой воде, экологически безопасных (органических) продуктах питания и продукции быта. Согласно исследованиям Министерства сельского хозяйства Германии, в 2013 году количество молодых покупателей органик в этой стране выросло на 9 %; 52 % опрошенных заявили, что покупают органик регулярно. Рынок органической продукции в Германии постоянно растет и составляет примерно 7 млн евро в год. Эксперты Ассоциации органической торговли США отмечают, что около 81% американских семей покупают органик хотя бы иногда; растет ассортимент корзины органических продуктов. Во Франции работают государственные программы поддержки органического производства. В планах правительства увеличить субсидии для органических хозяйств до 160 млн евро и обеспечить доступ общественности к органическим продуктам питания в заведениях общепита. В Казахстане создана Казахстанская федерация движений органического сельского хозяйства в 2013 году [4, 5];

- повышенная активность экологических общественных организаций и движений, все большее внимание уделяется вопросам экологического образования и культуры в воспитании подрастающего поколения и молодежи, созданию экологически безопасных условий жизни, альтернативных школ просветительской направленности, растет интерес к изучению народного наследия в культуре, искусстве, ремеслах, боевых традициях и т.д. [6–9].

Все эти тенденции свидетельствуют о необходимости фундаментальных изменений принципов построения социальных связей в обществе и организации экономической деятельности.

Глобальное видение существующих и грядущих изменений в природе, социуме и сознании людей показал еще в начале XX века В.И. Вернадский в своем учении о биосфере и ноосфере.

Изучая тенденции роста мировых экономик, Александр Кинг, один из руководителей Организации экономического сотрудничества, сооснователь и президент Римского клуба, в 70-е годы прошлого столетия задавался вопросом оправданности стремления стран-участниц ОЭСР достичь самых высоких показателей экономического роста и возможных проблем, возникающих с постоянным наращиванием объемов производства: “Я был убежден, что экономический рост сам по себе недостаточен и что появился целый ряд новых проблем, требующих больше внимания в контексте новых вызовов” [10].

Украинскими учеными в настоящее время ведется работа по развитию качественно новой, физико-экономической методологии современной науки [11, 12].

В 2013 году опубликована коллективная монография “Фізична економія у вимірах теорії і практики господарювання”, которая является одним из первых в Украине изданий по физической экономике. Авторский коллектив: В.Н. Жук, П.И. Гайдучкий, Л.В. Грынив, Л.В. Воробьева, Л.Я. Корнийчук, О.И. Мазина, В.А. Максимюк, А.И. Палов, М.И. Пугачев, П.Т. Саблук, И.В. Серых, О.В. Ходаковская, А.В. Шевчук [13].

Проблемы и перспективы развития экономики Украины в контексте глобальных трансформационных процессов рассматривает в своей монографии “Глобализация ноосферы и перспективы Украины” И.Г. Кириленко. В работе проведен анализ причин мировых кризисов, роль в них действующих ныне экономических принципов, финансовых инструментов, морально-нравственных устоев современности и др. Ведущую роль в построении экономики нашей страны автор отводит развитию производства органической продукции и биологических видов энергии, отмечает важность модернизации общества согласно с гуманистически-ноосферной парадигмой [14].

Глубокие позитивные преобразования организации всех сфер общественной жизни являются для современного общества жизненной необходимостью, условием сохранения природных систем планеты и продолжения человеческой цивилизации.

Существующая в настоящий момент социальная модель не обеспечивает развитие современного общества [16]. Сегодняшнее кризисное состояние экологической, социальной, политической, экономической и других сфер свидетельствует о несоответствии экономических и прежде всего идеологических основ жизнедеятельности общества естественным проявлениям жизни в природе. В нашей стране эти проблемы выражены достаточно остро.

Пришло время сформировать и предложить обществу новую модель общественных связей, которая будет построена на гуманистических принципах в соответствии с ноосферным этапом эволюционного развития биосферы, создаст условия для творческой реализации личности, сохранения экосистем планеты, обеспечит комплексное решение задач рационального устойчивого развития нашей страны, внесет существенный вклад в созидательные трансформационные процессы всего мирового сообщества.

Слова о рождении нового мировоззрения и новой интеллигенции, сказанные В.И. Вернадским в 1920 году на съезде Таврической научной ассоциации, сегодня не только так же актуальны, как и в те переломные для общества годы, но приобретают еще большую значимость. Решение поставленной задачи возможно при синергетическом подходе, отведению значимой роли в этом процессе научно-практической деятельности, объединению научной мысли разных областей знаний [15].

Автором статьи предлагается концепция создания Научно-практической школы экологической культуры для формирования новой модели социального устройства и осуществления глубоких позитивных преобразований социальной сферы общественной жизни.

КОНЦЕПЦИЯ СОЗДАНИЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ ШКОЛЫ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Научно-практическая школа экологической культуры (далее – Школа) создается как новое направление научной деятельности для формирования ноосферной парадигмы построения общества, содействия позитивным изменениям в жизни и деятельности людей и их семей, территориальных общин, государства и мирового сообщества.

Цели Школы

1. Сформировать модель (модели) экологически здоровой жизни людей третьего тысячелетия, способствующую гармоничному развитию личности, рациональному устойчивому развитию общества в гармонии с природой, восстановлению и сохранению естественной среды планеты для современников и будущих поколений.
2. Способствовать формированию экологической культуры людей и общества в целом как основы их жизнедеятельности, в том числе развитию социальной, экономической, экологической, образовательной и других сфер общественной жизни.
3. Содействовать проектированию экологически здоровых территорий жизнедеятельности людей и территориальных общин, реализации проектов строительства эко-поселений.

Задачи Школы

1. Разработать методологию и обеспечить системный подход междисциплинарного научного исследования и изучения тематики Школы, подготовку аналитических выводов, научных рекомендаций и образовательных программ, создание баз данных и баз знаний, а также развитие и преемственность её деятельности путем расширения круга участников научно-практической деятельности, привлечения молодых учёных и студенческой молодёжи, построения партнерских отношений в Украине и за рубежом, в том числе с представителями украинской диаспоры.

2. Разработать систему ключевых идеологических понятий, принципов, приоритетов, стандартов, критериев, методик и методических материалов создания экологически здоровых моделей социального устройства и территорий жизнедеятельности людей, эко-поселений, а также индикаторов мониторинга их функционирования.

3. Разработать технологии и методики междисциплинарных научных исследований, способствующих реализации проектов строительства эко-поселений. Организовать методико-технологическую поддержку проектированию и строительству эко-поселений на территории Приднепровья (прежде всего территории Днепропетровской, Запорожской областей, Днепровских Порогов), в других регионах Украины, реализации совместных проектов в сотрудничестве с украинской диаспорой и международными партнерами.

4. Разработать методологию, программы, методические материалы, планы мероприятий просветительской и образовательной деятельности среди местных жителей территориальных общин (семинары, тренинги, мастер-классы, презентации, консультационная поддержка творческих объединений граждан и др.) с учетом всех возрастных категорий, уровня образования людей, традиций и особенностей территориальных общин в целях развития их творческого потенциала, формирования экологически ориентированного общества.

5. Организовать сотрудничество с законодательными и исполнительными органами государственного управления, местного самоуправления, государственными учреждениями, частными и общественными организациями, благотворительными фондами национального и международного уровней для разработки и реализации общегосударственных программ гармоничного развития и образования подрастающих поколений, повышения квалификации специалистов гуманитарной сферы, экологических преобразований территорий.

6. Создать систему информационного сопровождения деятельности Школы, установить сотрудничество с медиа-партнерами на региональном, национальном и международном уровне, в том числе в украинской диаспоре.

7. Разработать и внедрить механизмы финансового обеспечения, грантовой и спонсорской поддержки научно-практической деятельности, мероприятий и проектов Школы.

Этапы создания и развития деятельности Научно-практической школы экологической культуры

1. Организация научно-практической деятельности Школы на региональном и национальном уровне, проведение мероприятий образовательного и просветительского характера, разработка и реализация проектов.

2. Предоставление заинтересованным лицам комплексных услуг в рамках тематики Школы (научно-исследовательских, консультационных, аналитических, научно-практического сопровождения и др.), участие в работах по проектированию и созданию эко-поселений.

3. Участие в разработке и реализации образовательных программ и учебных дисциплин ВУЗов, школьных и дошкольных учреждений, государственных и региональных программ стратегического развития и развития территорий, программ международного сотрудничества.

План мероприятий по созданию Научно-практической школы экологической культуры на 2014–2015 гг.

1. Разработать и реализовать проект создания Научно-практической школы экологической культуры.

1.1. Создать научный творческий коллектив Школы из числа учёных разных областей знаний.

1.2. Разработать положение о Школе, методологию и программу ее работы, план мероприятий на 2014–2015 гг.

1.3. Разработать и внедрить механизм финансирования деятельности Школы, проведения мероприятий и продвижения результатов ее работы.

ДИСКУСІЇ. РЕЦЕНЗІЇ. ПРОПОЗИЦІЇ...

2. Привлечь к сотрудничеству представителей культуры, народного творчества, искусства, творческой интеллигенции, бизнеса и власти для совместной деятельности в достижении целей и решении задач Школы.

3. Реализовать план мероприятий на 2014–2015 гг., в т.ч. проведение заседаний, круглых столов, презентаций, индивидуальной научно-исследовательской деятельности, коллегиальной деятельности по разработке универсальной социокультурной модели эко-поселения.

ПРИЛОЖЕНИЕ К КОНЦЕПЦИИ СОЗДАНИЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ ШКОЛЫ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

СОЗДАНИЕ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ МОДЕЛИ ЭКО-СЕЛА

Социокультурная модель эко-села формируется в свете новых знаний эволюционного развития и глобальных вызовов современности с целью:

- создания условий творческого развития и реализации каждого жителя эко-села, воспитания духовно и физически здорового молодого поколения;
- формирования сбалансированных гармоничных отношений между людьми в общине, обеспечения участия территориальной общины эко-села в интегрированных процессах разумного развития страны и мирового сообщества;
- сохранения среды обитания территориальной общины, внесения вклада в дело сохранения экосистем и природы планеты для современников и будущих поколений.

Социокультурная модель эко-села строится с учётом всех возрастных групп, уровня образования проживающих на этой территории людей, их физических и психологических качеств, культурных, исторических, национальных, религиозных, природных и других особенностей и традиций территории, стратегических приоритетов и принципов развития эко-села.

Социокультурная модель эко-села включает предложения по организации школьного, внешкольного и дошкольного образования, досуга местных жителей, медицинского обслуживания и принципы организации хозяйственной деятельности.

В рамках социокультурной модели эко-села предполагается разработать и содействовать реализации Программы мероприятий и проектов в таких направлениях:

- просвещение и образование, философия жизни, изучение опыта территориальных общин нашей страны и других народов (поддержка и создание творческих коллективов, «Уличный университет», кино-образование и студия «Сам себе режиссер», изучение проектного менеджмента, зеленого сельского туризма, развитие работы с грантами, терапия, популяризация здорового образа жизни и др.);
- краеведение, народное творчество, искусство, патриотическое и физическое воспитание, преемственность поколений (проект народного творчества и искусства «Город мастеров», детский-юношеский клуб краеведения и патриотического воспитания, изучение и популяризация культуры национального боевого искусства Спас и боевых искусств других народов);
- экология среды обитания, экологически безопасные технологии на приусадебных участках, домоводство (культура взаимодействия с природой, животным и растительным миром, экологическое молодежное движение, проекты по внедрению раздельного сбора и безопасной утилизации ТБО, развитие деятельности Клуба органического земледелия, организация сельского усадебного жилища, принципы эко-архитектуры села и др.).

Мероприятиями, объединяющими всех представителей территориальной общины, могут быть:

- эко-фестиваль, популяризирующий экологическую культуру как основу взаимоотношений внутри общины и построения внешних связей, способствующий налаживанию партнерства на национальном и международном уровнях;
- народный форум с участием всех представителей эко-села для презентации идей, «защиты» проектов территориального развития, изучение опыта развития других территориальных общин в Украине и других странах, вынесения к обсуждению вопросов жизнедеятельности общины, совместного поиска и принятия решений.

Социокультурная модель эко-села строится и реализуется, основываясь на сотрудничестве местных жителей, представителей местного бизнеса и власти.

Бібліографія

1. Шаронов В.В. Мировой финансово-экономический кризис: причины и последствия / В.В. Шаронов // Ярославский педагогический вестник № 2-2009(59), [Электронный ресурс]: http://vestnik.uspu.org/releases/2009_2g/54.pdf
2. “Конференция Рио+20 мобилизовала глобальное движение к переменам”. [Электронный ресурс]: <http://www.un.org/russian/news/story.asp?newsID=17772#.UVn6qhfdPI>
3. Экономические стратегии: академический бизнес-журнал. – М.: Изд-во Института экономических стратегий ООН РАН. – 2012. – № 6–7. – С. 10.
4. Пічкур Н.В. Динаміка зростання ринку органічної продукції в Україні і світі / Н.В. Пічкур // Аграрний бюлетень – № 12(33). – 2014, По матеріалам изданий 2013–2014 гг. Федерации органического движения Украины “Органик ЮЕЙ”, проекта “Развитие органического рынка в Украине”, МАУОП “БИОлан Украина”.
5. Полеванов В.П. Всемирные потоки. Шамбала. Истоки рек / В.П. Полеванов // М.: МАИБ-ИНЭС, 2011.
6. Малимон С.С. Формування еколого-економічного мислення та культури студентської молоді у ВНЗ І–ІІ рівнів акредитації як засіб забезпечення всебічного розвитку людини / Малимон С.С., Люльчик В.О. // Вернадськийська ноосферна революція у розв’язанні екологічних та гуманітарних проблем: зб. наук. статей. – Полтава: Дивосвіт, 2014. – С. 464.
7. Самодрин А.П. Антропогеоцентрична концепція звершень Федора Моргуна. Вернадськийська ноосферна революція у розв’язанні екологічних та гуманітарних проблем: зб. наук. статей / А.П. Самодрин, П.І. Сокуренько. – Полтава: Дивосвіт, 2014. – С. 378.
8. Тимошенко Е.А. Формулировка принципов организации экологически успешного поселения с учетом потребностей человека / Е.А. Тимошенко, В.В. Колохов, Е.П. Пинчук // Строительство, материаловедение, машиностроение: сб. научн. трудов. – Днепропетровск, 2013. – Вып. № 68. – С. 408.
9. Теоретико-методологічні засади розробки проекту сучасного екопоселення / І.І. Куліченко, М.В. Савицький, М.Г. Складановська, Ю.Б. Бендерський // Строительство, материаловедение, машиностроение: сб. научн. трудов. – Днепропетровск, 2013. – Вып. № 68. – С. 203.
10. Александр Кинг. Пусть кошка перевернется / Александр Кинг. – М.: Институт экономических стратегий; Международная академия исследований будущего, 2012. – 324 с.
11. Грынйв Л.С. Физико-экономическая методология в системе новейшей экономической науки: проблемы и перспективы / Л.С. Грынйв // Системний аналіз економічних систем: матеріали першого круглого столу. – Львів: Ліга-Прес, 2013. – 152 с.
12. Ходаківська О.В. Екологічно орієнтовані парадигми розвитку господарських систем у вітчизняній науковій думці / Ходаківська О.В. // Вернадськийська ноосферна революція у розв’язанні екологічних та гуманітарних проблем. – Полтава: Дивосвіт, 2014. – С. 60.
13. Фізична економія у вимірах теорії і практики господарювання: колективна монографія / За ред. Ю.О. Лупенка, В.М. Жука, В.О. Шевчука та О.В. Ходаківської. – К.: ННЦ “Інститут аграрної економіки”, 2013. – 502 с. <http://magazine.faa.org.ua/content/view/1489/87/>
14. Кириленко І.Г. Глобалізація ноосфери і перспективи України: монографія. – Вінниця, 2014. – 415 с.
15. Вернадский В.И. Ноосфера. О научном мировоззрении / В.И. Вернадский. – М.: АЙРИЙ-пресс, 2012. – 568 с.
16. Бакиров В.С. Социальное познание и общение в постиндустриальном мире / В.С. Бакиров // Філософія людського спілкування. Філософія, психологія, соціальна комунікація: науково-практ. журнал. – 2009. – № 1. – С. 19–27. http://ecsocman.hse.ru/data/454/306/1218/008ons1-93_-0068-77.pdf
17. Данилов-Данильян В.И. Перед главным вызовом цивилизации: Взгляд из России / Данилов-Данильян В.И., Лосев К.С., Рейф И.Е. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 224 с.